

FACULTAS IURIDICA
Universitatis Ressoviensis

**IUS ET
ADMINISTRATIO**

zeszyt 2

IUS ET ADMINISTRATIO • 2004 • z. 2

FACULTAS IURIDICA
Universitatis Ressoviensis

IUS ET ADMINISTRATIO

Zeszyt 2

Rzeszów 2004

Rada Naukowa:
Jerzy Wratny (przewodniczący), *Maria Kiovska*, *Jan Łukasiewicz*,
Stanisław Sagan, *Zbigniew Sobolewski*

Komitety Redakcyjne:
Beata Sagan (redaktor naczelny), *Antoni Dral*, *Maciej Kijowski*,
Eugeniusz Moczuk, *Czesław Paweł Kłak* (sekretarz redakcji)

Recenzent
prof. dr hab. *Bogusław Banaszak*
Uniwersytet Wrocławski

Redaktor techniczny
Marek Bobowski (Mitel)

ISSN 1732-7318

Wydawca

mitel

35-205 Rzeszów, ul. Warszawska 5/7, tel./fax (017) 852-13-62

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

<i>Dr Jan Olszewski</i> , adiunkt Uniwersytetu Rzeszowskiego Prewencyjna ochrona w prawie upadłościowym i naprawczym	7
<i>Dr Ewa Przeszło</i> , adiunkt Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach <i>Dr Rafał Blacharz</i> , adiunkt Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Ogólna charakterystyka jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych jako tytułów uczestnictwa w funduszu egzekucyjnym	15
<i>Zbigniew Miczek</i> , asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego, sędzia Sądu Rejonowego w Tarnowie Kontrowersje wokół skutków uchylenia układu w zawartego w postępowaniu układowym	29
<i>Roman Uliasz</i> , asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego Wykonywanie praw inkorporowanych w akcjach po ustanowieniu na nich zastawu	37
<i>Katarzyna Gawelko</i> , asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego, aplikant sądowy <i>Mariusz Załucki</i> , asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego, aplikant adwokacki Małżeński ustrój majątkowy a zaspokojenie wierzyciela spółki partnerskiej	51
<i>Dr Bolesław Kurzępa</i> , prokurator Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie Przestępstwa z ustawy o wyrobach medycznych	67
<i>Dr Monika Klejnowska</i> , adiunkt Uniwersytetu Rzeszowskiego Fizyczna eliminacja dowodowego protokołu przesłuchania w prawie karnym procesowym	77
<i>Czesław Paweł Kłak</i> , asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego, aplikant prokuratorski Wpływ prawomocnego wyroku skazującego na postępowanie cywilne	89
<i>Dr Eugeniusz Moczuk</i> , adiunkt Uniwersytetu Rzeszowskiego Definityjne ujęcie bezpieczeństwa	105

<i>Józef Jedynak, nadinspektor Policji</i> Przestępczość nieletnich w Polsce w latach 1989–2003 – analiza zjawisk	127
<i>Dr Izabela Oleksiewicz, Sąd Okręgowy w Rzeszowie</i> Analiza rozwoju prawa wtórnego na tle polityki Unii Europejskiej wobec uchodźców	149
<i>Dr Katarzyna Kaczmarczyk, adiunkt Uniwersytetu Rzeszowskiego</i> Stosunki polsko-ukraińskie	179
<i>Viktoriya Serzhanova, asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego</i> Komisje Eduskunty	195
<i>Justyna Borecka, asystent w Instytucie Administracji WSP w Częstochowie</i> Ochrona danych osobowych w Finlandii	215
<i>Ewa Bonusiak, Uniwersytet Rzeszowski</i> Etyczno-kulturalne uwarunkowania zarządzania	229
<i>Dr Margita Ceplikowa, adiunkt Uniwersytetu w Koszycach</i> Nauczanie socjologii prawa na Słowacji po 1989 r.	239

GŁOSY

<i>Czesław Paweł Kłak, asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego, aplikant prokuratorski</i> Głosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2003 r. (V KK 389/02)	253
<i>Czesław Paweł Kłak, asystent Uniwersytetu Rzeszowskiego, aplikant prokuratorski</i> Głosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2003 r. (II KZ 61/02)	257

RECENZJE

Józef Madliak: Kryminologia (oprac. dr Eugeniusz Moczuk)	263
---	-----

SPRAWOZDANIA

Europejskie standardy ochrony praw człowieka a polski wymiar sprawiedliwości (Ogólnopolska konferencja naukowa, Rzeszów 13–14 maja 2004 r.) (oprac. Czesław Paweł Kłak)	271
Jednostka–Państwo–Integracja Europejska (Międzynarodowa konferencja naukowa, Żywiec, 14 maja 2004 r.) (oprac. dr Maciej Kijowski)	277

ARTYKUŁY

Jan Olszewski

Prewencyjna ochrona konkurencji w prawie upadłościowym i naprawczym

I.

Szeroka dyskusja, jaką podjęto w literaturze nad nowym prawem upadłościowym i naprawczym nie poruszała, jak dotąd, istotnych dla rynku aspektów związanych z promowaniem konkurencyjności. Problematyka ta nie tylko wymaga sygnalizacji, ale kilka nowatorskich rozwiązań będzie lepiej realizowanych po uwzględnieniu niniejszych uwag.

Ustawa prawo upadłościowe i naprawcze¹ z dnia 28 lutego 2003 r. (dalej upun) jak mało która regulacja łączy w sobie elementy postępowania o charakterze następczym z elementami uprzedzającymi zagrożenia, czyli prewencyjnymi. Szczególnie mocno zaakcentowany jest aspekt następczy w podstawach ogłoszenia upadłości, np. art. 10 upun stanowi, że upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny². Instrumenty prewencyjne pojawiają się zaś poprzez zapobieżenie dalszym upadłościom, gdyż niepłacenie przez niewypłacalnego dłużnika czy podmiot zagrożony niewypłacalnością jego zobowiązań może skutkować niewypłacalnością innych przedsiębiorców. Może powstać wtedy, na zasadzie efektu domina, cały łańcuch niewypłacalności. W interesie publicznym leży, by nie doszło do powstania takich ciągów upadłościowych. Dlatego też, aby uniknąć dalszych upadłości powstałych wskutek niewypłacalności innego przedsiębiorcy, ważne jest jak najszybsze wszczęcie postępowania upadłościowego albo naprawczego³. Prewencja widoczna jest też w postępowaniach, gdy przewiduje się różnorodne formy układu, a przede wszystkim gdy wszczynane jest postępowanie naprawcze.

Niniejsza analiza nie ma jednak na celu odniesienia się nie do wszelkich przepisów mających charakter prewencyjny w ramach upun, ale jedynie do zupełnie nowych rozwiązań odnoszących się do prawa konkurencji, które ustawodawca

¹ Dz.U. nr 60 poz. 535.

² Dłużnik zaś jest niewypłacalny, jeżeli nie wykonuje swoich wymaganych zobowiązań (art. 11 ust. 1 upun)

³ Szerzej na ten temat F. Zedl, *Już nie dla kupca lecz dla przedsiębiorcy i jego wierzycieli*, „Rzeczpospolita” z 6 maja 2003, nr 164, s. F-12; J. Brol, *Podstawowe kierunki zmian w postępowaniu upadłościowym*, Przegląd Prawa Handlowego, sierpień 2003, s. 8.

wprowadził do prawa upadłościowego i naprawczego. Przede wszystkim chodzi tu o analizę norm uprzedzających zagrożenia, czyli zgodnie z ww. założeniami mającymi charakter prewencyjny.

Tytułem wprowadzenia należy także zaznaczyć, że dostrzega się od kilku lat tendencję do wzbogacania całego szeregu istniejących już aktów prawa gospodarczego o różnorodne obowiązki związane z ochroną konkurencji. W zależności od aktu, część z nich ma charakter generalnych⁴ wskazań, są też takie, które odnoszą się do specyficznych stanów prawnych, jakie kształtują przepisy danej ustawy.

II.

Przykładem należącym do tej drugiej grupy jest kilka przepisów tworzących ochronne zabezpieczenia konkurencji rynkowej w upun. Podstawową zaletą tych regulacji jest ich prewencyjny charakter. Dzięki temu są to instrumenty tańsze i korzystniejsze dla rynku niż sankcjonowanie naruszeń. Warto podkreślić, że przepisy te tworzą obowiązki, które w wielu wypadkach mają walor publiczny. Pomimo braku naruszenia prawa konkurencji, umiejętnie dostrzegają zagrożenia i tworzą mechanizmy uprzedzającej ochrony. W analizowanej ustawie można wyraźnie wyodrębnić kilka niezależnych od siebie form takiej prewencyjnej ochrony konkurencji. Należy też zaznaczyć, że działania prewencyjnej ochrony konkurencji przyjmują w prawie upadłościowym i naprawczym nie tylko postać zasad ochronnych czy też postulatu jak to ma miejsce w updg, ale prawodawca w akcie tym wymusza od stron postępowania podjęcie licznych działań poznawczych i ocennych w zakresie konkurencji rynkowej. Źródłem takich obowiązków wielu przedsiębiorców jest fakt, że pomimo iż od lat funkcjonują na rynku, nie prowadzi analizy sektora rynku, w którym działa, co może być często przyczyną problemów ekonomicznych. Wprowadzenie takich obowiązków prawnych w powszechnym zakresie byłoby niemożliwe do wdrożenia ze względu na skalę przedsięwzięcia (choćby na znaczną liczbę przedsiębiorców). Ogłoszenie upadłości dowodzi jednak, że w takim upadłym przedsiębiorstwie przedsiębiorca nie umiał oceniać rynku i jego zagrożeń. W ten sposób wprowadzony przepisami upun obowiązek oceny jest szczególnie zobowiązaniem gospodarczym. Stan upadłości stwarza zaś podstawę do nałożenia na takiego przedsiębiorcę obowiązków poznawczych. Nie obejmuje on jednak wszystkich upadłych, ale chodzi tu tylko o tych, którzy planują tworzyć propozycje układowe. Ustawodawca rozsądnie ogranicza ten obowiązek wyłącznie do tej grupy, gdyż pozostali przedsiębiorcy zostaną poprzez postępowanie likwidacyjne z rynku na wiele lat wyeliminowani (np. także poprzez zakazy prowadzenia działalności gospodarczej).

⁴ Np. ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. nr 101, poz. 1178 ze zm.) w artykule 8 stanowi „Przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą na zasadach uczciwej konkurencji”.

Zastanowić się jednak należy, czy zawarty w obecnej formie przepis jest wystarczający, czy sąd będzie go umiał skutecznie egzekwować, gdyż tzw. „obowiązek poznawczy” ustawa formułuje w art. 280 ust. 1 pkt 2 w sposób, jak uważam, zbyt ogólny. Zobowiązuje się tam upadłego do zawarcia w uzasadnieniu propozycji układowych „dokonania analizy sektora rynku, na którym przedsiębiorstwo upadłego działa, z uwzględnieniem pozycji rynkowej konkurencji”. Taka analiza umożliwia późniejszą weryfikację układu pod względem poprawności skorzystania z wyłączeń, jakie zawiera uokik. Stąd też wskazane byłoby wyliczenie w tym przepisie przynajmniej przykładowego katalogu problemów, które powinny być uwzględnione w ww. analizie. Należy tu podkreślić, że nie każde przeprowadzenie analizy sektora rynku ułatwia przedsiębiorcy proponującemu układ prawidłową ocenę co jest dozwolone, a co już może naruszać przepisy uokik, ale tylko takie, które obejmują pełny katalog wskaźników regulowanych przepisami uokik.

Podobnym przepisem do omawianego w zakresie potrzeby badań rynku jest art. 284 ust. 3, który nakłada obowiązek przedłożenia zgody Prezesa UOKiK na zgromadzeniu wierzycieli przed głosowaniem nad układem w przypadku, gdy następuje restrukturyzacja zobowiązań upadłego przez konwersję, wierzytelności na akcje lub udziały. Zgoda taka wymagana jest na podstawie przepisów odrębnych (albo też zostanie wykazane, że zgoda taka nie jest wymagana). Przykładem, który wymagałby zgody jest sytuacja, gdy w ramach restrukturyzacji nastąpiłoby zbywanie konkurentom np. akcji lub udziałów, a łączny obrót koncentrujących przedsiębiorców przekraczałby 50 mln euro. W tym miejscu należy zaznaczyć, że jednym ze źródeł umieszczenia w upun powyższego obowiązku, jak były wcześniej⁵

⁵ W artykule. J. Olszewski, „Nowa ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów” cz. I i II, Monitor Prawniczy 2001 Nr 14 i 15 wskazałem kilka hipotetycznych zagrożeń konkurencji, jakie mogły wystąpić przy kształtowaniu niektórych propozycji układowych na podstawie przepisów prawa układowego z 1934 r. Szczególnie groźne dla konkurencji mogły być nadużycia realizowane w ramach art. 20 § 2 prawa układowego z 1934 r. Dotyczył on propozycji układowych, które były składane przez przedsiębiorstwa państwowe lub spółdzielcze. Mogły one wskazywać na „podział lub połączenie przedsiębiorstwa państwowego albo na podział lub połączenie spółdzielni z udziałem lub bez udziału wierzycieli”. Wejście wierzyciela (nie będącego konkurentem w chwili łączenia) w posiadanie tego typu udziałów mogło mu pozwolić na uzyskanie pozycji dominującej. A jeśli ten proces następował poza kontrolą Prezesa Urzędu w zakresie koncentracji oznaczało to zagrożenie dla konkurencji. Obok wskazania zagrożeń, podałem kilka przykładów ich ograniczania np. w ramach postępowania układowego, zgodnie z art. 21 § 2 prawa układowego (z 1934 r.) istniała możliwość korzystania przez Przewodniczącą Składu Sędziów z „opinii urzędów, instytucji lub stowarzyszeń czy postępowanie jest wskazane...”, (w ten sposób z wyprzedzeniem można było wykryć fikcyjność niektórych postępowań), „oraz co do użyteczności państwowej gospodarczej lub społecznej przedsiębiorstwa dłużnika...”. Autor podał także jeszcze inne instrumenty nadzoru nad rzetelnością ówczesnej procedury układowej, jak np. art. 20 § 3, 21 § 1, 3 i 4, art. 26 § 1 prawa układowego. Przydatny mógł być tu także art. 27 dotyczący obowiązku ujawnienia postępowania układowego z urzędu, w księgach wieczystych oraz innych księgach i rejestrach, do których wpisany był majątek dłużnika. Powyższe analizy zagrożeń oparłem na badaniach własnych, a także z literatury, np. A. Srzednicki, W. Sokołowicz,

uwagi w literaturze przedmiotu o problemie niezbyt czytelnych wyłączeń zawartych w art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej uokik) (Dz.U. nr 122 poz. 1319). W chwili obecnej wprowadzenie do upun szeregu tzw. „obowiązków poznawczych” ogranicza ryzyko naruszenia konkurencji. Byłyby jednak przepisy te czytelniejsze poprzez wyliczenie przykładowego katalogu kwestii, które wymagają ustalenia.

Kolejną wyraźnie prewencyjną instytucją mającą na celu ochronę konkurencji są art. 502 i art. 515 ust. 1. W obu przepisach obliguje się przedsiębiorców mających określone problemy w działalności gospodarczej do kreowania rozwiązań dających możliwość zwiększenia zdolności do konkurowania. Szczególnie rozbudowany jest tu artykuł 515 ust. 1, który wylicza sytuacje, w których sąd odmawia zażądania układu, podając w pkt. 10 jako jedną z przyczyn uzasadniających odmowę niezapewnienie w przyjętym planie naprawczym przywrócenia przedsiębiorcy zdolności do konkurowania na rynku. W ten sposób celem ustawy nie jest, jak to się często sądzi, wyłącznie regulowanie zobowiązań wobec wierzycieli, ale celem jest też kreowanie konkurencji w każdym przełomowym etapie działalności gospodarczej przedsiębiorców. Konkurencja jako wartość publiczna jest tu sytuowana ponad korzyściami poszczególnych stron układu.. Nawet fakt utrzymania przedsiębiorstwa na rynku nie odgrywa takiej roli, jak realny stan konkurencji ujęty tu jako „zdolność do konkurowania”.

III.

Warte uwagi są także instytucje mające na celu pośrednio prewencyjną ochronę konkurencji. Można ją dostrzec np. w związku ze sprzedażą przedsiębiorstwa. I tak, art. 316 nakazuje, aby „przedsiębiorstwo upadłego było sprzedane w całości, chyba że nie jest to możliwe”. Podstawowa wartość, która jest tu chroniona to nie tyle interes wierzycieli, ale istnienie przedsiębiorstwa jako podstawowego podmiotu rynku. Z zasady ubytek każdego przedsiębiorstwa osłabia konkurencję oraz powoduje zmniejszenie spoin kooperacji i współpracy. Przede wszystkim jednak stan upadłości spowodowany niewypłacalnością narusza harmonię rynkową. Stąd też problem ten rozwiązuje nowe prawo nie jak to było dotychczas, czyli poprzez pełną likwidację, ale jedynie aprobowana jest zmiana właściciela przedsiębiorstwa. Dalsze przepisy kontynuują tę ideę ochrony przedsiębiorstw, np. art. 318 stanowi, że „jeżeli sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego jako całości nie jest możliwa ze względów ekonomicznych lub innych przyczyn, można sprzedać zorganizowaną część przedsiębiorstwa”.

S. Matura, *Prawo upadłościowe w praktyce. Objaśnienia. Procedury. Wzory*, Warszawa 1999; Z. Świeboda, *Komentarz do prawa upadłościowego i prawo o postępowaniu upadłościowym*, Warszawa 1996, s. 266–268, 273–274; S. Gurgul, *Zatwierdzenie układu upadłościowego*, Monitor Prawniczy nr 14/2001, s. 730 i n.

Fakt prewencyjnego oddziaływania poprzez sankcje jest powszechnie znany⁶. Ważną zmianą w upun jest nie tylko właściwa rozbudowa przepisów w tym zakresie, ale upoważnienie w art. 376 ust. 1 także Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej Prezesa UOKiK) do składania wniosku do sądu. Zaletą obecnych konstrukcji jest szersza ocena skutków, jakie powodować będzie zbyt późno zgłoszona upadłość lub zawinione utrudnianie postępowania upadłościowego⁷. Wymienione w niniejszej publikacji wielorakie uczestnictwo Prezesa UOKiK w postępowaniu upadłościowym daje możliwość wykrycia rozmyślnych strategii antykonkurencyjnych, które są prowadzone z wykorzystaniem przepisów upun lub dokładniej to, ujmując próbami nadużywania prawa. Aby im zapobiec, ustawodawca wyposażył Prezesa UOKiK w prawo kontroli nad etapami przełomowymi (np. ocena układów) dla tego postępowania, a ostatecznie w istotne uprawnienia w zakresie składania skargi do sądu.

IV.

W ustawie są też typowe przepisy z zakresu zwalczania nieuczciwej konkurencji. Takim najbardziej wyrazistym przykładem jest art. 34 ust. 1, który wpierw standardowo obliguje sąd w przypadku złożenia przez wierzyciela wniosku w złej wierze, by dokonać oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości i równocześnie obciążyć wierzyciela kosztami postępowania, ale ponadto umożliwia fakultatywnie sądowi nakazanie wierzycielowi złożenia publicznego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Ustawodawca rozsądnie dostrzega, że poprzez nieprawdziwy wniosek o ogłoszenie upadłości istnieje możliwość pomówienia przedsiębiorców poprzez nieuczciwych konkurentów. Pomimo iż stan taki daje podstawę do skorzystania tu z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r.

⁶ Przede wszystkim omawia tę problematykę literatura prawa karnego w zakresie aspektów prewencji szczególnej i ogólnej.

⁷ Zgodnie z art. 373, sąd może orzec pozbawienie na okres od trzech do dziesięciu lat prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszeniu, osoby, która ze swej winy utrudniała prowadzenie postępowania upadłościowego lub nie złożyła wniosku o jego wszczęcie w terminach ustawowych. Zgodnie zaś z art. 373 ust. 3, sąd może orzec ww. zakazy nawet bez ww. negatywnych zachowań jeżeli: 1) „już co najmniej raz ogłoszono upadłość, z umorzeniem jej długów po zakończeniu postępowania upadłościowego; 2) ogłoszono upadłość nie dawniej niż pięć lat przed ponownym ogłoszeniem upadłości”.

W art. 374 ust. 1 wskazano ponadto, że sąd może orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 373, wobec dłużnika będącego osobą fizyczną, także jeżeli niewypłacalność dłużnika jest następstwem jego celowego działania lub rażącego niedbalstwa. Należy tu dodać, że „przepis ust. 1 stosuje się również do osób, które były uprawnione do reprezentowania osoby prawnej lub spółki handlowej nie mającej osobowości prawnej oraz innych przedsiębiorców”.

o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. nr 211 poz. 47 ze zm.), to jednak w celu prewencyjnym i ostrzegającym ponownie wprowadza taki ochronny zapis.

W ten sposób następuje starcie dwu wartości, gdyż pewne rozszerzenie przepisów ustawy jest sprzeczne ze zwięzłością jej zapisów i może przedłużać to postępowanie, ale jednocześnie promuje się tu też istotne wartości m.in. uczciwej konkurencji, obiektywnej oceny rynku, itp.

V.

Podsumowując ww. analizę aspektów ochrony konkurencji w upun należy podkreślić, że charakterystyczną cechą tego aktu jest przeniesienie odpowiedzialności za ochronę konkurencji, w tym też i przestrzeganie uokik z sądu na przedsiębiorcę proponującego układ czy też chociaż w mniejszym już stopniu jego wierzycieli⁸.

Zmiany te należy ocenić generalnie za idące w dobrym kierunku, gdyż przenoszą one optykę ochrony z następcej na prewencyjną. Dążą do ochrony i wspierania w pierwszej kolejności przedsiębiorców mających potencjalną zdolność konkurencji⁹, z drugiej strony zaś mobilizują także przedsiębiorców nie mających wiedzy o rynku do podjęcia stosownych ustaleń i badań, aby opracować realny plan uzdrowienia przedsiębiorstwa.

Uważam, że podjęty przez ustawodawcę kierunek wzbogacania updg o ww. instrumenty prewencyjnej ochrony konkurencji powinien być kontynuowany, szczególnie w aspekcie wyposażenia go o otwarty katalog problemów, jakie mogłyby zawierać „analizy sektora rynku”. Podobnie wskazane jest nie tyle roszczenie, co skonkretyzowanie praw kontrolnych Prezesa UOKiK w zakresie zawartych w ustawie procedur.

⁸ Chodzi tu o art. 281 ust 1 pkt 2 oraz art. 284 ust. 3 prawa upadłościowego i naprawczego.

⁹ Taki walor mają przepisy odnoszące się do postępowania naprawczego część czwarta ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, w szczególności art. 515 ust. 1 pkt 10.

Analysis of secondary law development against European Union policy for refugees

Summary

In accordance with the title, the article is an analysis of secondary law development in respect of policy for refugees. Every norm of secondary law was depicted in the following categories: common standards for asylum procedures, minimum qualifying standards for citizens of third countries as refugees, the country which is responsible for managing the asylum motion, temporary protection and extradition. Such an approach to the subject was to show communalisation and harmonising of the community law. Whereas presenting proposals of legislative regulations in this respect allows us to observe the directions of community law development.